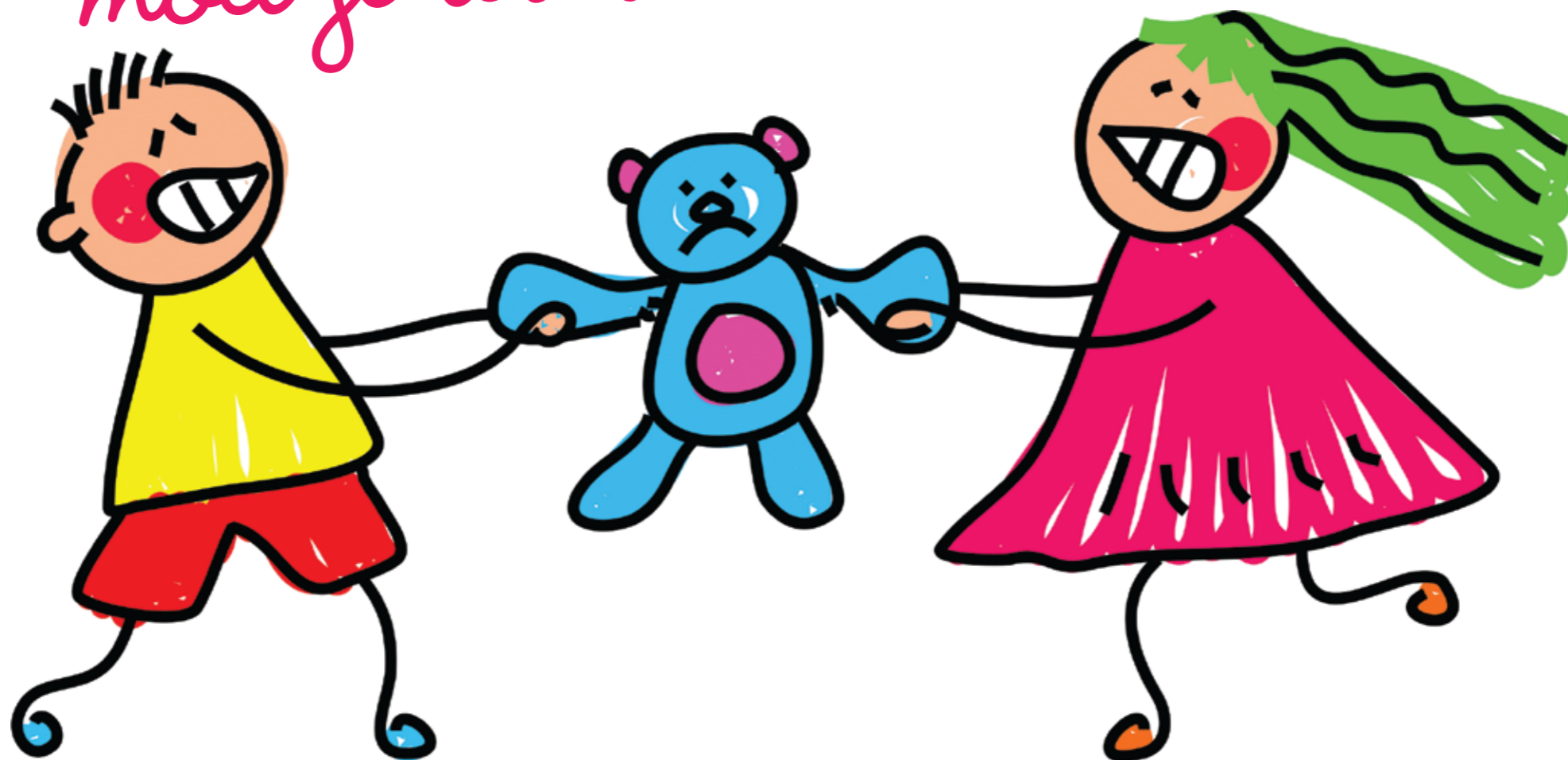


Ruziemaken

moet je leren

Ruzie tussen kinderen is nooit leuk, maar hoort wel bij groter worden. Hoe kinderen het beste met onenigheid kunnen omgaan, kun je ze leren. Deze do's en don'ts helpen daarbij.

Tekst MANDY PIJL



Ruzie heeft een bijklank alsof het naar en lelijk is, maar het hoort er ontzettend bij", zegt ontwikkelingspsycholoog Hanneke van Hasselt. "In ons hele leven komen conflicten voor en je moet weten hoe je daarmee omgaat." Kinderen leren dat door zelf ruzie te maken en te proberen die ruzies op te lossen. Vaak kunnen ze daar wel een handje hulp bij gebruiken.

DOEN:

kijk of ze er zelf uitkomen

Wacht met ingrijpen en kijk wat er gebeurt. Sommige kinderen kunnen al met een ander rekening houden en er samen uitkomen. Ga er gerust bij zitten en luister, zonder op te treden. Komen ze allebei tot hun recht? Zijn ze in onderhandeling? Vinden ze een oplossing waarover ze allebei tevreden zijn? Prima. Die hebben geen hulp nodig.

NIET DOEN:

een schuldige aanwijzen

Een ruzie los je op door ieder kind zijn verhaal te laten vertellen en hen daarna te helpen samen een oplossing te bedenken. Dat doe je door hun gevoelens te verwoorden. 'Jij wil de knikkers graag hebben, en jij ook. Hoe kun je dat oplossen?' Als ze er niet uitkomen, stel je iets voor, zoals: 'Als jullie nou tegelijk met die knikkers gaan spelen. Hoe vind je dat? Dat vind jij wel leuk. Jij schudt je hoofd. Jij niet, hè? Wat zou je dan kunnen doen? Om de beurt met de knikkers spelen? Wat vind jij daarvan? Ja, nu knik je ja. Goed?' Op die manier zet je de ruziemakers aan het denken en voelen ze zich allebei goed.

DOEN:

de anderen erbij betrekken

Als je met de ruziemakers – op ooghoogte – in gesprek gaat, zul je merken dat dit de aandacht trekt van andere kinderen. Dat is prima, betrek ze maar bij het gesprek. Sommigen hebben de ruzie van dichtbij gezien en willen daar misschien over praten. Door er een open gesprek van te maken, laat je zien dat je oog hebt voor de meningen en emoties van de andere kinderen en dat je daar rekening mee houdt. Misschien hebben zij ook goede ideeën en kun je die aan de 'ruziemakers' voorleggen als eventuele oplossing.

NIET DOEN:

een woedend kind alleen laten

Het kan gebeuren dat een kind zó boos is, dat hij niet aanspreekbaar is. Ga, als dat kan, met hem apart zitten, liefst in een andere ruimte. Sommige kinderen hebben veel opgekropte emoties. Laat hem merken dat hij bij je mag uitrazen en uithuilen. Zeg bijvoorbeeld: 'Huil maar, dat mag.' Meestal komt een kind dan tot rust, zodat hij de ruzie alsnog kan bijleggen. Kun je niet meteen met hem apart zitten? Laat hem dan in een andere ruimte alleen, en zeg dat je het vervelend vindt dat je hem even alleen moet laten, dat je zo weer bij hem komt. Zodra je even bij de anderen weg kan, ga je naar hem toe.

DOEN:

grenzen stellen

Ruziemaken hoort erbij. Ongewenst gedrag, zoals slaan en schoppen, natuurlijk niet. Gebeurt het toch? Spreek de 'dader' aan op zijn gedrag. Wijs niet hem, maar zijn vervelende gedrag af. Leg uit dat hij een ander pijn doet als hij schopt of slaat. Op die manier kan hij begrijpen waarom het niet mag. Daarom is het ook belangrijk dat je het slachtoffer erbij betrekt. 'Jij moet huilen, hè? Deed het zo'n pijn? Schrok je erg?' Het slachtoffer geef je zo de ruimte om zijn emoties te uiten. Geef de dader ook die ruimte. 'Jij was boos, hè?' Zo leren kinderen dat ze ook zonder ongewenst gedrag duidelijk kunnen maken wat ze willen.

Meer lezen?

'Huilen, boos zijn, ruzie' door Hanneke van Hasselt-Mooy, Uitgeverij SWP (2002). ISBN: 978 90 6665 893 6.

DOEN:

één aanpak kiezen

Voor een kind is het verwarrend als er op verschillende manieren met ruzie wordt omgegaan. Dat kan onzekerheid en een gevoel van onveiligheid geven. Ligt een kind vaker met anderen overhoop, bespreek dat dan met zijn ouders en overleg over de manier waarop zij en jij met ruzies omgaan. Probeer tot een gelijke aanpak te komen.

NIET DOEN:

een kind op een strafstoeltje zetten

Hoe boos een kind ook is, zet hem nooit apart. Gebruik dus geen strafstoeltje. Ontwikkelingspsycholoog Hanneke: "Stel je voor dat je boos bent, en iemand tegen je zegt: 'Ga jij maar eens even apart zitten.' Daar zit je dan, alleen met je boosheid, niemand die je helpt. Je voelt je dan zo verlaten, dat je nauwelijks verstandig zult kunnen nadenken.'

DOEN:

lichamelijk contact maken

Neem twee heel jonge ruziemakers gerust op schoot, als ze het natuurlijk prettig vinden. Daarmee laat je merken dat je hen allebei accepteert. Misschien vind je het moeilijk om lichamelijk te zijn in je contact met kinderen, maar bij onenigheid werkt het meestal goed. Een aai over de bol en een bemoedigende hand op de schouder zorgen voor zelfvertrouwen.

NIET DOEN:

straffen en belonen

Kinderen die een conflict op een redelijke manier oplossen, verdienen een compliment. Hou het daarbij; beloon hen niet met iets tastbaars zoals een sticker. En straf niet als ze er zelf niet uitkomen. "Een compliment of gewoon even samen blij zijn als het is opgelost, is de beste waardering. Het is een beloning die stimuleert en zelfvertrouwen geeft", zegt Hanneke van Hasselt.